

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Θ'.

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ, 11 ΤΟΥ ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ 1911

ΑΡΙΘΜΟΣ 446

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ.
ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Χ. ΒΑΡΑΕΝΤΗΣ. Ξύπνα, Ρομιέ — Τὸ χελιδόνι στὸ σημάδι.

ΙΛΑΣ· Ὅσοι ζωντανοί — Τὸ αἰώνιο διάβα.

Γ. ΚΑΜΠΥΣΗΣ. Ἀρήγιανος (συνέχεια).

Α. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. Ὁ κ. Πάλλης στὴν Ὀλυμπία.

Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ. Ὑπερήφανος (συνέχεια).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΜΑΣ — Ο, ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

Ο Κ. ΠΑΛΛΗΣ ΣΤΗΝ ΟΛΥΜΠΙΑ

Ἵστερ' ἀπὸ τὰς σύστολα ψέματα ποὺ δημοσίεψε τὸ «Σκρίπ» τῆς Τρίτης, καθὼς βλέπετε σ' ἄλλη σελίδα τοῦ σημεριοῦ «Νουμά», ἀναγκάζομαι νὰ καταστρώσω δῶ τὰ δσα γενήκανε στὴν Ὀλυμπία, γιατί πήγαμε καὶ τί κάναμε κεῖ, ἂν κι ὁ πρωτινὸς σκοπὸς μου εἶτανε, περιγράφοντας τὸ ταξίδι μας στὸ Μωριά, νὰ φτάσω μὲ τὴ σειρά καὶ στὴν Ὀλυμπία.

Μὲ τὸν κ. Πάλλη ἀνταμωθήκαμε στὶς 16 τοῦ Τρυγητῆ στὴν Πάτρα. Στὶς 17 τῆς νύχτας ἀράξαμε στὴν ἀρχαία Ὀλυμπία. Στὸ μεγάλο ξενοδοχεῖο τοῦ Σιδερόδρομου ποὺ μείναμε, ὁ κ. Πάλλης ρώτησε τὸν ξενοδόχο ἂν ἔρχονται ξένοι τούτη τὴν ἐποχὴ.

— Ὅχι, τοῦ ἀποκρίθηκε, μὰ ὕστερ' ἀπὸ δεκαπέντε μέρες θὰ μᾶς ἔρθουν τρακόσοι δημοδασκάλοι!

Ὁ κ. Πάλλης χαμογέλασε. Ἵστερ' ἀπὸ λίγο, σὰ μείναμε μόνοι, μοῦ λέει ξεκαρδισμένος σὰ γέλια:

— Τρακόσοι δασκάλοι! Γιὰ συλλογῆσου το! Οἱ τριακόσοι ἐν Ὀλυμπία! Πρέπει νὰν τοὺς σκαρώσω ἕνα ἐπίγραμμα «Ὡ ξεῖν' ἀγγέλλειν.....», μὰ πρέπει νὰ βρεθοῦμε καὶ μεῖς ἐδῶ στὶς 28 τοῦ Τρυγητῆ, νὰν τοὺς καμαρώσουμε.

Τὴν ἄλλη μέρα, τὸ δειλινὸ, πήγαμε στὸν Πύργο κι ἀπὸ κεῖ, τὴν ἄλλη μέρα, δρόμο γιὰ τὴν Καλαμάτα. Στὶς 26 τοῦ Τρυγητῆ στὸν Πύργο πάλι. Συγκίνηση μεγάλη. Καρτερούσανε τοὺς «τριακοσίους». Θάρχοντουςαν τέλλο βράδι. Ἐτοιμὴ ἢ προσφώνηση τοῦ Δήμηρχου καὶ τὰ φιλέξενα Πυργιώτικα σπῖτια νὰν τοὺς καλοδεχτοῦνε. Ἐπειδὴ δὲ θὰν τοὺς χωρούσανε ἔλους τὰ Πυργιώτικα σπῖτια, ἀποφασίσανε νὰ στείλουνε μερικὸς τὸ Σαβατόβραδο στὴν

Ὀλυμπία νὰ κοιμηθοῦνε. Ἐμεῖς πήγαμε στὴν Ὀλυμπία Σαβᾶτο μεσημέρι. Συγκίνηση καὶ κεῖ κ' ἐτοιμασίες. Στὸ μεγάλο ξενοδοχεῖο ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχε παραγγεῖλει κρεβάτια γιὰ σαράντα δασκάλους καὶ φαγὶ γιὰ ἰσάριθμα στομάχια. Στᾶλλα ξενοδοχεῖα καὶ τὰ μαγαζιά τὸ ἴδιο εἶχανε τοιμάσει φαγιά, εἶχανε κατεβάσει στρώματα καὶ παπλώματα ἀπὸ τὸ χωριό. Καὶ τοὺς καρτερούσανε μὲ καρδιοχτύπι. Ἐφτασε τὴ νύχτα τὸ τραῖνο ἀπὸ τὸν Πύργο. Κανείς. Οἱ «τριακόσοι» κοιμηθήκανε στὸν Πύργο. Σκασιλα καὶ ἀπογοήτευση.

— Καὶ τώρα τὰ φαγιά μας;

— Καὶ τὰ παπλώματά μας;

— Ἀνάθεμά τῆνη τὴν ἐπιτροπὴ ποὺ μᾶς γέλασε!

Τὴν Κεριακὴ πρωτ' πρωτ' σφυρίγματα **πανηγυρικὰ** τοῦ τραίνου καὶ ταράμ τατάμ τῆς μουσικῆς. Ἐρχονται! Ἐρχονται! Ἐμεῖς στὶς βίγγλες μας, στὰ παράθυρα τοῦ ξενοδοχείου. Τὸ τραῖνο σταμάτησε. Ἀμέσως, πρὶν ξεκουραστοῦνε οἱ ἔργιμοι, ἀπὸ ταῦτι καὶ στὸ δάσκαλο. Στὶς ἀνασκαφές. Μπροστὰ ἡ μουσική, ὕστερα οἱ δασκάλοι τέσσερεις τέσσερεις καὶ μᾶρς ἐμπρός γιὰ τίς ἀνασκαφές. Μαζί τους καὶ καμιά δεκαπενταριά δασκάλες καὶ ἡ ζουγράφισα κ. Α. Ναυπλιώτη, ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Ἀμα ἡ «πομπή» πέρασε κάτω ἀπὸ τὸ λόφο τοῦ Μουσείου, ὁ κ. Πάλλης μοῦ εἶπε χαμογελώντας:

— Νὰ χωριστοῦμε, μὴ μᾶς νιώσουν καὶ χαλάσουν τὸ κέφι τους οἱ ἀθρόποι!

Κ' εἶτσι ἔγινε. Ὁ κ. Πάλλης τράβηξε μπροστὰ κι ἀνακατόθηκε μαζί τους: ἐγὼ πήγα ὕστερ' ἀπὸ λίγη ὥρα καὶ τοὺς βρήκα στὶς ἀνασκαφές, τὴ στιγμὴ ποὺ χερκοροτοῦσανε τὴν δημοφῆ διδαχὴ τοῦ ἔφορου κ. Κυπαρίσση.

Ἀνάγκη νὰ σημειώσω καὶ τοῦτο. Ὁ κ. Πάλλης ταξίδευε μὲ τὸνομα **Ἀλέξανδρος Παυλίδης γιατρὸς ἀπὸ τὴ Σμύρνη**. Στὸ βιβλίον τοῦ ξενοδοχείου ποὺ γράφουν οἱ ξένοι τὸνομά τους, πὼς τοὺς λένε, ἀπὸ ποῦ εἶναι, ἀπὸ ποῦ ἔρχονται καὶ ποῦ πηγαίνουν, ὁ κ. Πάλλης, τὴν πρώτη φορὰ ποὺ πήγαμε στὴν Ὀλυμπία, ἔγραψε ἀληθινὸ τοῦ ὄνομα μὲ Ἰντιάνικα ψηφιά, καὶ ὕστερα μὲ ρωμαϊκά ψηφιά: **Ρωμῖδος — ἀπὸ τὴν Ἀγγλία — γιὰ τὸν Καβομαλιά.** Ἀπ' αὐτὸ τὸ σημείωμα τὸν ἔγνωρίσανε, καθὼς θὰ δοῦμε πῶς ὕστερα.

Ὅσῃν ὥρα μείνανε οἱ δασκάλοι στὶς ἀνασκαφές, μείναμε καὶ μεῖς μαζί τους. Μία χαριτωμένη φωτογράφισα, ποὺ ἦρθε ἀπὸ τὸν Πύργο μαζί μὲ τὴ μητέρα της, τοὺς φωτογράφησε σὲ διάφορες θέσεις. Ἐτυχε σὲ μερικὲς νὰ βρεθοῦμε καὶ μεῖς κ' εἶτσι στὴ φωτογραφικὴ πλάκα ἀδερφωθήκαμε μὲ τοὺς δασκάλους.

— Βλέπω φωτογραφήκατε, κ. Ταγκόπουλε! μοῦ λέει, τάχα ἀδιάφορα, ὁ κ. Πάλλης μιὰ στιγμὴ ποὺ πέρασε ἀπὸ κοντά μου. Καὶ ὕστερα, χαμηλόφωνα:

— Μὴ σὲ νοιάζει καὶ φωτογραφήθηκα καὶ γώ.

Νά, έπιτυχία μιὰ φορά! 'Ο Πάλλης έν μέσφ τών δη-
μοδιδασκάλων!...

Καί ξαναχωριστήκαμε. Έγώ πήγα μέ τόν κ. Κυ-
παρίσση. Δέ θά ξεχάσω έναν κ. παπαδάσκαλο πού
είχε πάρει καταπόδι τόν κ. Κυπαρίσση και τόνε ρω-
τούσε.

— Έδώ εΐτανε τὸ βουλευτήριο;

— Ναι!

— Καί δῶ βουλευτήριο εΐτανε;

— Καί δῶ!

— Διάβωλε! μού εΐπε γελώντας ὁ κ. Κυπαρίσ-
σης. 'Ο παπᾶς ἔλο βουλευτήρια βλέπει στήν 'Ολυμ-
πία! Μπελάς εΐναι οἱ καημένοι!... Σοῦ κάνουν κάτι
ἐρώτησες πού σοῦ ἀναποδογυρίζουν τὸ μυαλό. Σάν
τὰ μικρὰ παιδιὰ πού σέ ρωτάνε γιατί περπατάμε μέ
τὰ πόδια κι ἔχει μέ τὰ χέρια!...

'Εμένα μέ γνωρίσανε. Έτυχε νάναϊ δυὸ τρεῖς φη-
μεριδογράφει ἀπὸ τὴν 'Αθήνα κ' ἕνα δυὸ γνωστοί
μου δασκάλοι. Τόν κ. Πάλλη ἔχει.

— Έμαθα, μού εΐπε κάποιος, στὸν Πύργο πὼς ὁ
σύντροφός σου εΐναι ὁ κ. Φωτιάδης ὁ γιατρός ἀπὸ τὴν
Πόλη...

— Γιατρός εΐναι, τοῦ ἀποκρίθηκα, μὰ δὲ λέγε-
ται Φωτιάδης. Εΐναι ὁ κ. Παυλιῆς γιατρός ἀπὸ τὴ
Σμύρνη.

'Απὸ τίς ἀνασκαφές, πού τοὺς ξήγησε τάρχαϊα
μνημεῖα ἔ ἐπιμελητὴς κ. Καραχάλιος, οἱ δασκάλοι
πήγανε στὸ Μουσεῖο πού τοὺς μίλησε ὁ κ. Κυπαρίσ-
σης. 'Υστερα, τὸ μεσημέρι, τέλειωσε τὸ ἀρχαιολογικὸ
μαρτύριο και τραβήξανε οἱ δασκάλοι κάτω στὸ χωριὸ
νὰ φάνε, και μεῖς στὸ ξενοδοχεῖο μας.

Φάγαμε και πέσαμε νὰ κοιμηθοῦμε. Έγώ τὸν
πήρα. Μὰ ὁ κ. Πάλλης, πού σὲ ἔλο τὸ ταξίδι μέ εΐχε
ξευτελίσει μέ τὴν ἀτοσαλένια ἀκουρασιά του, δὲν ἔνο-
οῦσε νὰ χάσει οὔτε στιγμή. 'Όταν στίς τρεῖς ξύπνησα,
τὸν εΐδα πού γύριζε ἀπὸ τὸ χωριὸ.

— Κάτου γλεντάνε, μού εΐπε, μέ ζουρνάδες και
μέ νταούλια. Χορέψανε κιλάς και φωτογραφηθήκα-
νε! Κρίμα πού δὲν κατάφερα νὰ πάω ἐγὼ μπροστὰ
στὸ χορὸ, (ξέρεις, χορεύω καλὰ τοὺς ρωμαϊκοὺς χο-
ροὺς!) και νὰ φωτογραφηθῶ ἔτσι, «ὁ κ. Πάλλης σύ-
ρων τὸν χορὸν τῶν δημοδιδασκάλων»...

— Καί γιατί δὲν τῶκανες;

— Δὲν ταίριαζε, ἀγνωστός τους καθὼς εΐμαι. Έ-
λα, πάμε τώρα νὰν τοὺς δοῦμε πού γλεντάνε. Δέ
βλάπτει διόλου νὰ μᾶς δοῦνε μαζί. Ἢ μᾶς συνηθί-
σανε πιά.

Πήγαμε. 'Η ἐπιτροπὴ (ἢ ἡ ἐπιτροπεία, καθὼς
μέ διόρθωσε ἡ κ. Δραγάτση, μέλος τῆς ἐπιτροπείας.
«Έπιτροπεύω — ἐπιτροπεία, κ. Ταγκόπουλε, κι ἔχει
ἐπιτροπος — ἐπιτροπὴ» κάτω ἀπὸ ἕνα πεῦκο σκιερὸ
τῆξε στρώσει στὸ γλέντι. 'Ιουρνοπούλα και κρασί.
'Αρχιτραπεζάρης οὐ Βάγγελους οὐ Λαχανοκάρδης,
παλιός μου φίλος και συνάδερφος ἀπὸ τὴν «'Εστία». Διὰ
τὸν φόβον τῶν 'Ιουδαίων, οὔτε ἕνα ποτήρι κρασί
μού πρόσφερε, ὁ θεομπαίχτης. Αὐτοὶ πίνανε κι ἄλ-
λοι χορεύανε μέ τοὺς ζουρνάδες. Οὐ Βάγγελους ση-
κῶνεται και κάνει μιὰ πρόποση θερμὴ σὲ ὑπερκαθα-
ρεύουσα (ἢ σὲ *Κινέζικη* γλώσσα, καθὼς μούλεγε πῶ
ὑστερα ἡ κ. Ντυπιλιώτη). Δακρύσαμε ἔλοι μας ἀπὸ

τὴ συγκίνηση. Ἐάφνου ἀντικρύζω σὲ μιὰ γωνιά τοῦ
τραπέζιου τὸ Φῶτο Γιούφλη δημοτικιστὴ πού γράφει
στὸ Πατρινὸ «Σέλας» και τὸν Τάκη Κωσταντόπουλο
πού τὸν περασμένο 'Απρίλη εΐχε φωνάξει 'Υεῦτη τὸ
Μιστριώτη στήν Πάτρα. Μὲ εΐδανε. Τοὺς ἔγνεψα νὰ
μὴ δείξουν πὼς μέ γνωρίσανε. 'Ο Γιούφλης σηκῶ-
νει τὸ ποτήρι και κάνει μιὰ πρόποση σὲ καθάρια δη-
μοτικὴ. Τονὲ χεροκροτήσανε. 'Ο κ. Πάλλης; ἔνθου-
σιάζστηκε.

— Γεῖά σου, μαλλιάρé! τοῦ φωνάζει.

— Μαλλιάρός εΐναι ὁ κερατάς! τοῦ λέει ἕνας
παπαδάσκαλος πού βρισκότανε πλάι του.

'Ο κ. Πάλλης καμῶθηκε πὼς δὲν τὸν ἄκουσε.

— Μὰ δὲ βλέπω νάχει μεγάλα μαλλιά, τοῦ λέω
ἐγὼ.

— Τᾶχει στὴ γλώσσα! μού ἀποκρίνεται. Δὲν
τοὺς ξέρεις λόγου σου αὐτούς!

— Ποῦ νὰν τοὺς ξέρω!

— Μαλλιάρός! Μαλλιάρός! φωνάζανε και δυὸ
τρεῖς ἄλλοι.

Τότε σηκῶνει τὸ ποτήρι ὁ Κωσταντόπουλος και
φωνάζει:

— Ναι, εἴμαστε μαλλιάροι κατὰ τοῦ δασκαλι-
μοῦ!

Οἱ δασκάλοι ταραχήκανε. Κάτι θὰ γινότανε.
Οὐ Βάγγελους ἔμωσ μέ δυὸ λόγια τὰ σύχασε τὰ πρά-
ματα. Μὲ ζυγῶνει ὁ Κωσταντόπουλος.

— 'Ο κ. Πάλλης εΐναι αὐτός...

— 'Όχι!

— Τονὲ γνώρισα, μούστειλε τίς προάλλες τὴ φω-
τογραφία του. 'Ιδιος κι ἀπαράλλαχτος εΐναι. Ρωτή-
σαμε και τὰ γκαρσόνια τοῦ ξενοδοχείου και μού εΐ-
παν πὼς στὸ βιβλίο σημείωσε «'Ρωμιὸς ἀπὸ τὴν 'Αγ-
γλία».....

— Σκασμός!

Κινήσαμε νὰ πάμε κάτω στήν Πλατεία τοῦ σι-
δερόδρομου. Ἢ ρήγνανε οἱ δασκάλοι τὸ λιθάρι. Μπρο-
στὰ μου πιγαίνανε κάτι δασκάλοι Μανιάτες, φαί-
νεται. Τοὺς ἄκουσα νὰ κρυζολένε.

— Αὐτὸς εΐναι!... Τονὲ γνώρισα!... Τώρα πού θὰ
κατεβῶμε κάτω θὰν τοῦ φωνάξω ξαφνικά: «Κύριε
Πάλλη!» Δὲν μπορεί, θὰ γυρίσει νὰ κοιτάξει και
τότε....

Κοντοστάθηκα. Σάν πέρασε ὁ κ. Πάλλης ἀπὸ σι-
μὰ μου τοῦ εἶπα σγανά:

— Τράβα ἴσια στὸ ξενοδοχεῖο και περίμενε. Ἢ ἄρ-
θῶ ἀμέσως...

Πήγαμε στὸ ξενοδοχεῖο.

— Τί τρέχει;

— Τὸ και τὸ. Μὴν κατεβεῖς πιά λόγου σου κά-
του. 'Αρκετὰ γλεντήσαμε μέ δαύτους. Δὲν ἀξίζει νὰ
τὴν πάθουμε στὸ τέλος...

— Δέ μέ νοιάζει. Τὸ μόνο πού θέλω εΐναι νὰ
μὴν τοὺς χαλάσουμε τὸ γλέντι τους. Γι' αὐτὸ και
μένω.

Κ' ἔμεινε στὸ ξενοδοχεῖο. Έγὼ πήγα κάτω. 'Α-
νακατώθηκα μαζί τους. Φάγαμε (μούδωσε κ' ἕνα ὄρν
ἡ κ. Δραγάτση), ἤπιαμε, φωτογραφήθηκα μαζί μέ
τὴν 'Επιτροπεία (ἢ φωτογραφία μου μάλιστα δημο-

σιεύτηκε την Κεριακή στους «Καιρούς»), έκαμα και πρόποση.

— Τοῦ χρόνου νάνταμωθοῦμε ξανά στην Ὀλυμπία ἀδερφωμένοι μαλλιαροὶ καὶ κουρεμένοι!

Καὶ χωριστήκαμε σάν καλοὶ φίλοι. Αὐτὸ εἶταν ἔλο. Ποῦ ἦ συνωμοσία καὶ ποῦ τὰ ὄνειρα ποῦ εἶδε τὸ «Σκρίπ» κι ἔ κ. Κουλομπάκης!

Δ. Π. ΤΑΙ ΚΟΠΟΥΛΟΣ.

ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΙΝΟΥΡΙΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΙΔΑ.-, ΟΣΟΙ ΖΩΝΤΑΝΟΙ".-ΚΕΦΑΛ. ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ „ΤΟ ΑΙΩΝΙΟ ΔΙΑΒΑ“

Βγήκε τὸ καινούριο βιβλίο τοῦ Ἰδα. Τὸ φυλλομετρῶ καὶ τὸ χαίρομαι γιὰ τὴν ὥρα μονάχα μὲ τὰ μάτια. Δὲν τὸ διάβασα ἀκόμα συστηματικά. Σκορπίες σελίδες του μοναχὰ δῶ καὶ κεῖ. Ἡ ἀφιέρωσή του μὲ κατασυνκίνησε. Μοῦ θύμησε τὸν ἀξέχαστο Περικλῆ Γιαννόπουλο. «Ἀφιερώνεται ἐνὸς νέου ποῦ ἂν καὶ ἡ ψυχὴ του εἶτανε φωτεινὴ, ἀπὸ ζωικὴ ἀδυναμία βιάστηκε νὰ πεθάνει». Διάβασα κ' ἕνα κομμάτι, τὸ «Δημοτικισμὸς», ποῦ δημοσιεύτηκε τὶς προάλλες στὸ «Νουμᾶ». Πρώτσα καὶ τὸν κ. Πάλλη κι ἄλλους ποῦ τὸ διαβάσανε. Σὲ ὅλους ἄρεσε, ὅπως καὶ σὲ μένα. Διάβασα καὶ τὸ στερνὸ του κεφάλαιο. «Τὸ Αἰώνιο Διάβα». Ἐκεῖ βόηκα τὸν ἴδιο τὸν Ἰδα.

Ἔσκυπα πρὸς τὴν ψυχὴ μου
σὰ στὴν ἄκρη πηγαδιοῦ....

Πρὶν τὸ γράψει αὐτὸ τὸ κεφάλαιο ὁ Ἰδας θὰ σιγοίπε τοὺς στίχους τοῦ Ποιητῆ, θάσκυπε πρὸς τὴν ψυχὴ του κι ἀπὸ τὰ βῆθη τῆς τὰ γαλανὰ θάβγαλε τὸ ξετίμητο αὐτὸ μαργαριτάρι.

Ὅταν καλοδιαβάσω τὸ βιβλίο, ἴσως σὺς μπιστευτῶ σὲ τοῦτες δῶ τὶς στίχες τῆ γνώμῃ μου. Σήμερα σὺς δίνω νὰ χαρῆτε τὸ στερνὸ του κεφάλαιο.

ΙΣΙΟΝΑΣ

ΤΟ ΑΙΩΝΙΟ ΔΙΑΒΑ

Καὶ ἐνῶ ὁ Ἀλέξης ἔδειχνε μὲ τὶς πράξεις του πὼς κάθε φοροσύνη τὴ σιχαίνεται καὶ τὴν ἀρνιέται καὶ κάθε ζωντανάδα τὴν ἀγαπάει καὶ τὴ χαίρεται, καὶ ἐνῶ ἔλεγε πὼς οἱ δίχως φωτὰ καὶ χωρὶς φῶς ἀνθρωποὶ πρέπει νὰ σκοτόγονται γιὰ νὰ λείπουν ἀπὸ τὴ μέση, ἔμαθε πὼς σκοτώθηκε μὲ τὸ ἴδιο του τὸ χέρι ἕνας φίλος του στὴν Ἀθήνα, καὶ παραγμένος ρώτησε: — «Μὰ γιὰτὶ νὰ πεθαίνουν οἱ ζωντανοί; Γιατὶ νὰ χάνονται ἐκεῖνοι οἱ λιγιστοὶ ποῦ εἶναι ἔλο φῶς, φωτὰ καὶ ζέστη; Γιατὶ νὰ ποθοῦν τὸ θάνατο; Γιατὶ νὰ μεθοῦν ἀπὸ τὴν πνοή του; Γιατὶ νὰ τρέχουν, γιὰτὶ νὰ βιάζονται κατὰ τὸ χαμό τους;»

Σάν κἀνι ρυθμοὶ βαρύτατοι ἀνάδρυσαν κυματιστοὶ ἀπὸ τὰ βῆθη τὰ ἀπόμακρα τῆς ψυχῆς του, ἔτσι:

Γι' αὐτοῦς, τοὺς λιγιστοῦς, ἡ ζωὴ δὲν εἶναι τί-

ποτε, παίζουν μαζί της καὶ δὲν τὴ λογαριάζουσαν γιὰτὶ ἄλλοῦ ἔχουνε τὸ νοῦ τους, καὶ ἡ φωτιὰ ποῦ εἶναι μέσα τους θέλει νὰ καοῦν.

Μὰ τοὺς ἄλλους ἅμοιους του, γιὰτὶ ἐκεῖνος ποῦ βιάζεται νὰ φύγει ἀπὸ τὴ ζωὴ, τοὺς ἀφήνει μόνους νὰ φορτωθοῦν τὰ βάρη ἔλα ποῦ μαζί του βαστοῦσαν; — Ὁ Καρυάτιδες ποῦ χάσατε τὴν ἀδελφή σας τὴν Ἰσάξια — πιδ δύσκολη, πιδ βαρειά, πιδ ἄχαρη γίνεται ἡ ξεχωριστὴ δουλειὰ ποῦ πήραν ἀπάνω τους οἱ λιγιστοὶ, ποῦ τοὺς μεθάει καὶ αὐτοῦς τοῦ θανάτου ἡ πνοὴ μὰ ἀποφάσισαν νὰ ζήσουν γιὰ νὰ βαστάξουν ὡς στὸ τέλος ἐκεῖνα ποῦ θεληματικὰ φορτώθηκαν.

Ἄσχετοι ἀπὸ τὶς πράξεις τους, ἀπὸ τὰ πράγματα καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποῦ ἀνοῦσαι, σὰχλοὶ καὶ μέτριοι τοὺς περιτριγυρίζουσαν, ἐρωτεύονται κι αὐτοὶ τὸ θάνατο καὶ βία τρελλὴ τοὺς σέρνει κατὰ κειθε. Ὅμως θὰ νικήσουνε τὴν ἀηδία ποῦ τοὺς παίρνει καί, μέσ' στὸ πρόστυχο παζάρι, θὰ ζήσουν.

Ἰδια τὰ μεγάλα δέντρα ποῦ πρέπει νὰ κάμουν τὸν καιρὸ τους, δίχως ἀνυπομονησία καὶ βία περιμένουν καὶ αὐτοὶ νὰ ἀνοίξουν, νὰ φυτρώσουν, νὰ ζουντώσουν, νὰ ὑψωθοῦν, νὰ θεριέφουν, νὰ συμμαζώχτοῦν, νὰ μαραθοῦν. Νὰ σκοτωθοῦν μοναχοὶ τους δὲν εἶναι ἀνάγκη. Ἢ ἔλθει μόνος του ὁ θάνατος νὰ τοὺς πάρει, δὲν μπορεῖ νὰ ἀργήσει. Ὅμως, ἔτσι κι ἂν πηγαίνουν, σὰ ταξίδια τους, μαζί τους παίρνουν καὶ λίγο θάνατο.

Ἡ σκέψη τῶν λιγιστῶν, ποῦ μόνος μέσα στὴν ἀνθρωπότητα ἀξίζουσαν κἀτι, σχετικὰ μὲ τὶς μεγάλες μάξες, μπορεῖ νὰ χαράξει ἐπάπειρο νέους φιλοσοφικοὺς δρόμους καὶ νὰ γεννοβολᾷ νέες ἀντιλήψεις τοῦ κόσμου, χωρὶς νὰ δύναται καλὰ καλὰ νὰ τὴν παρακολουθεῖ τὴ σκέψη αὐτὴ τῶν ἐξαιρετικῶν ἢ μεγάλῃ μάξᾳ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἔτσι οἱ λιγιστοὶ δὲ θὰ πᾶψουν ποτὲ νὰ ἀλλάξουσαν τὰ ἰδανικὰ τῆς ἀνθρωπότη-τας, χωρὶς ποτὲ νὰ τοὺς μοιάσουν οἱ πολλοὶ ἔσο καὶ νὰ γίνονται διαφορετικοὶ ἀπὸ τὸν πρωτινὸ ἐκαστὸ τους.

Ὅποιος τὸ ἔχει μέσα του νὰ μπορεῖ, θελητὰ ἢ ἄθελα νὰ ἐπηρεάζει τὴ μεγάλη μάξᾳ, ἢ πᾶει πρῶτα νὰ σταθεῖ στὸ ἐπίπεδὸ τῆς, ἢ ἂν χωθεῖ ὡς στὸ λαϊμὸ μέσα στὰ τρεχούμενα ἰδανικὰ τῆς, καὶ ἀπὸ κει θὰ πασώσει νὰ τὴν τράβῃξει κατὰ τὸ δικὸ του τὸ καινούριο ἰδανικὸ. Μὰ γιὰ νὰ πετύχει — ἂν θέλει τὴν ἐπιτυχία — πρέπει νὰ μὴν ἀπομακρύνεται στὰ μάτια τῆς πολὺ ἀπότομα ἀπὸ τὰ ἰδανικὰ τῆς μεγάλης μάξας. Ἔτσι καὶ τὸ ἔθνικὸ ἰδανικὸ μπορεῖ νὰ γίνει, στὰ χέρια ἐνὸς ἐξαιρετικοῦ, ὄργανο γι' ἄλλους σκοποῦς, καὶ γιὰ τὸ ἀνέβασμα τῶν πολλῶν σ' ἄλλο ἠθικὸ ἐπίπεδο καὶ γιὰ τὸ λαγάρισμα λίγων καὶ ἐξαιρετικῶν ποῦ μόνος ἀξίζουσαν.

Δὲν εἶναι ἀξιοκαταφρόνητη ἡ μεγάλη μάξᾳ τῶν